

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради ІДГУ

12.09.2024 2024 р.

Протокол №

Голова вченої ради

Ярослав КІЧУК

Введено в дію наказом ІДГУ

від 08.09.2024 р. № 24

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО НАУКОВІ ШКОЛИ
ІЗМАЇЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Зміни до положення:

Затверджено рішенням вченої ради ІДГУ:
від 27.09.2024 р., протокол № 3

Введено в дію наказом ІДГУ
від 27.09.2024 р. № 150

1. Загальні положення

1.1. **Наукова школа** - це неформальний усталений професійний науковий колектив, який сформувався за певний період науковцями під керівництвом ученого-лідера, інтереси яких спрямовані на вирішення довготривалих актуальних проблем за певним науковим напрямом, має чітко сформульовані мету і очікувані результати наукових досліджень, отримує наукові результати, що визнаються як в Україні, так і за її межами.

1.2. Наукова школа об'єднує однодумців та розвивається колективом науковців, що розробляють життєво важливі для суспільства проблеми у рамках загально університетських наукових досліджень під керівництвом відомого в певній галузі дослідника, має значні теоретичні і практичні результати цієї діяльності, визнані у наукових колах і сфері виробництва.

1.3. Наукова школа здійснює науково-дослідницьку, науково-організаційну, науково-інноваційну діяльність відповідно до чинного законодавства України, постанов Кабінету Міністрів України, нормативних актів МОН України, Статуту, наказів та розпоряджень ректора, перспективних та річних планів роботи, договорів, укладених університетом зі сторонніми організаціями.

1.4. Наукову школу розвиває колектив дослідників різних поколінь (докторів наук, професорів, викладачів, наукових співробітників, докторантів, аспірантів, студентів) різної наукової кваліфікації та різних вікових груп, які виконують під керівництвом науковців-модераторів розробку актуальних наукових проблем у певній галузі науки або на межі наук.

1.5. Основними ознаками, умовами та термінами функціонування наукової школи є:

- наявність та подальший розвиток сучасного перспективного напрямку в науці;
- ефективне засвоєння і дослідження її членами актуальних проблем, висунутих керівником напрямів. Мінімальний цикл, що дає підстави фіксувати існування школи, становить три покоління дослідників: засновник школи - його послідовник - учні послідовника. У її складі має бути не менше п'яти докторів або кандидатів наук;
- спільність основного кола завдань, які розв'язуються в школі, для всіх її представників, забезпечення спадкоємності в напрямках досліджень, збереження традицій і цінностей школи;
- спільність принципів і методології наукових досліджень у розв'язанні поставлених завдань;
- підготовка аспірантів, супровід молодих учених у їх науковій творчості через безпосередній і тривалий науковий контакт керівника школи та його учнів;
- багаторічна наукова діяльність - кількість публікацій, посилань, авторство монографій, членство у редколегіях провідних фахових журналів тощо;
- активна педагогічна діяльність (розробка підручників, навчальних посібників, нових навчальних курсів та програм);
- офіційне визнання державою (науковою спільнотою) важливості наукових досліджень наукової школи.

1.6. Наукова школа очолюється засновником наукового напрямку чи одним з його учнів (послідовників), наукові здобутки якого визнані науковою громадськістю, який координує дослідницьку діяльність, спрямовану на розв'язання наукових проблем.

1.7. Керівником наукової школи є авторитетний у науковій спільноті вчений (штатний співробітник університету), як правило доктор наук, професор який:

- розробляє фундаментальні та прикладні питання науки, продукує нові ідеї та напрями дослідження;
- здатний до креативного мислення та об'єднання навколо себе колектив однодумців;
- на постійній основі керує підготовкою кандидатських і докторських дисертацій (що підтверджено успішними захистами);
- наукові здобутки якого засвідчуються державними і міжнародними преміями, почесними званнями, медалями і відзнаками, запрошеннями до науково-педагогічної роботи у ЗВО України і світу, індексом цитування, тощо.

2. Характеристика діяльності наукової школи

2.1. Основними принципами діяльності наукової школи є: спадкоємність, неформальність, системність, цілісність, інноваційність, відкритість, зв'язок з практикою.

2.2. Члени колективу наукової школи:

- вносять особистий вклад у формування наукової школи;
- забезпечують мобільність школи щодо нових наукових фактів та її сталість в умовах швидкого розвитку світової наукової системи;
- розвивають наукову школу, зберігають її історію та традиції;
- залучають до наукової діяльності за напрямами наукової школи студентів, аспірантів, докторантів;
- ведуть підготовку аспірантів та докторантів за науковими напрямами школи;
- виконують держбюджетні та госпдоговірні науково-дослідні роботи;
- виступають експертами, опонентами на захисті дисертацій за науковим напрямом школи;
- беруть участь у роботі спеціалізованих вчених рад, науково-експертних рад МОН України, координаційних та інших структур;
- виступають з ініціативами щодо прийняття нових нормативних актів, удосконалення діючих положень, які регламентують організацію, порядок та умови виконання наукових досліджень на державному рівні.

2.3. Основними доробками школи вважаються:

- результати фундаментальних та прикладних досліджень у визначеному науковому напрямі;
- наукові публікації (монографії, наукові статті, підручники тощо);
- громадське визнання наукових досягнень представників школи.

2.4. Наукові школи ІДГУ беруть участь у формуванні програм наукових досліджень в університеті, розвивають атмосферу творчості, новаторства, відкритості до дискусій, забезпечують сталий розвиток наукового напрямку наступними поколіннями вчених і дослідників.

2.5. Наукова школа може бути ініціатором і організатором проведення міжнародних, всеукраїнських та регіональних конференцій, симпозіумів, наукових семінарів.

3. Права наукової школи

Керівник та члени наукових шкіл мають право:

3.1. Залучати до роботи вчених споріднених спеціальностей Ізмаїльського державного гуманітарного університету та інших вітчизняних і зарубіжних ЗВО, наукових установ і організацій.

3.2. Заклювати договори про співробітництво з вітчизняними та зарубіжними науковими та освітніми установами.

3.3. Звертатися до керівництва університету з питань координації наукових пріоритетів та сприяння діяльності наукової школи.

3.4. Залучати талановиту молодь до роботи у науковій школі.

3.5. Користуватися приміщеннями та ресурсами університету.

3.6. Робити подання на членів наукової школи щодо заохочення, нагородження, преміювання за результативність проведеної науково-дослідної роботи.

4. Кваліфікаційні ознаки для / перереєстрації дослідницького колективу як наукової школи

4.1. Наявність колективу дослідників, об'єднаних для виконання досліджень з певного наукового напрямку. Науковий потенціал школи, як правило, це кілька поколінь учених, серед яких нараховується не менше 5 докторів або кандидатів наук, а також є молоді вчені (до 35 років), аспіранти (здобувачі), докторанти, студенти.

4.2. Наявність дослідницьких програм з актуальних наукових напрямів.

4.3. Наявність лідера - керівника дослідницького колективу. Керівник - доктор наук, професор (як правило), штатний співробітник університету, який підготував не менше 3 кандидатів наук, систематично бере участь у наукових всеукраїнських і міжнародних конференціях, має публікації у виданнях, зареєстрованих у МОН України, міжнародних журналах.

4.4. Наявність не менше 20 наукових статей у наукометричних базах Web of Science та Scopus, опублікованих за останні 5 років членами дослідницького колективу у фахових виданнях України та у зарубіжних рецензованих виданнях, за науковим напрямом школи.

4.5. Наявність монографії або інших друкованих або електронних видання (підручник, посібник, збірка документів, методичні рекомендації) за останні 5 років із зазначеного наукового напрямку (соціальні та гуманітарні науки) автора (авторів) наукової школи.

4.6. Наявність не менше 3 кандидатських дисертацій захищених за останні 5 років, підготовлених під керівництвом представників наукової школи.

4.7. Наявність патентів, інноваційних розробок, науково-методичних праць регіонального та загальнонаціонального та рівнів.

4.8. Наявність постійних творчих зв'язків з колегами з інших університетів, академічних інститутів НАН України, провідних закордонних університетів та дослідницьких інститутів у формі спільних наукових досліджень, публікацій, тощо (виконання державних, регіональних та

міжнародних програм за грантами).

4.9. Участь представників наукової школи у всеукраїнських та міжнародних наукових виставках (підтвердження - опубліковані тези, дипломи, медалі, грамоти тощо).

4.10. Здійснення інформаційного супроводження власної діяльності.

4.11. Підготовка та видання науково-методичних, інформаційних матеріалів, збірників наукових праць та окремих наукових робіт представників наукової школи, в тому числі в електронних наукових виданнях.

4.12. Участь представників наукової школи у всеукраїнських та міжнародних наукових виставках (підтвердження – опубліковані тези, дипломи, медалі, грамоти, сертифікати тощо).

5. Порядок затвердження та умови припинення діяльності наукової школи

5.1. Висунення дослідницького колективу для його реєстрації як наукової школи виконує відповідна кафедра. Необхідний пакет документів завідувач кафедри подає на затвердження до вченої ради факультету.

До переліку необхідних документів входять:

- витяг з протоколу засідання кафедри з обґрунтуванням доцільності реєстрації наукової школи;
- заповнену Анкету керівника наукової школи (Додаток 1);
- довідку про діяльність наукової школи (Додаток 2);
- відомості про колектив наукової школи (Додаток 3);
- ксерокопії (електронні версії) друкованої продукції членів наукової школи;
- проект сторінки інформаційного супровід діяльності наукової школи в мережі Інтернет (електронну та друковану версії);

5.2. Після ухвали рішення на вченій раді факультету відповідні документи (*Додатки, витяг з протоколу засідання кафедри, ксерокопії друкованої продукції*), разом з витягом з протоколу засідання вченої ради факультету передаються на розгляд ректорату, який організовує експертну оцінку поданих матеріалів та подає висновок до Вченої ради університету.

5.3. Кожні 5 років до 20 грудня поточного року керівник наукової школи подає на розгляд до Вченої ради університету документи згідно з переліком для перереєстрації наукової школи.

5.4. Рішення про реєстрацію/перереєстрацію наукової школи приймає Вчена рада університету шляхом відкритого голосування більшістю голосів присутніх на засіданні членів ради. На підставі рішення Вченої ради ІДГУ ректор видає наказ про реєстрацію наукової школи.

5.5. Колективи, що отримали статус наукових шкіл, повинні щорічно підтверджувати його результатами своєї науково-освітньої діяльності, а також виконанням планів і зобов'язань. На кожну наукову школу її керівник протягом двох тижнів після реєстрації /перереєстрації заповнює Кваліфікаційну карту наукової школи (*Додаток 4*), яку передає до ректорату.

5.6. Умовами припинення існування наукової школи є:

- вичерпання чи дезактуалізація напряму дослідження, а також
- виявлення чи визнання його непродуктивності;
- припинення наукової діяльності керівником наукової школи, що

- супроводжується розпадом колективу.

Додаток 1

АНКЕТА
керівника наукової школи ІДГУ

1.	Прізвище, ім'я, по батькові	
2.	Дата народження	
3.	Телефон	
4.	e-mail	
5.	Освіта (термін, місце навчання, спеціальність)	
6.	Вчені ступені і звання (із зазначенням року їх отримання)	
7.	Стаж: загальний, педагогічний, науково-педагогічний (зокрема, в ІДГУ)	
8.	Нагороди: звання, ордени, медалі, відзнаки, почесні звання, премії (перелік із зазначенням року отримання)	
9.	Відкриття: патенти, авторські свідоцтва тощо (перелік із зазначенням номерів та року отримання)	
10.	Керівництво науково-дослідними проектами або участь у таких за останні п'ять років: міжнародні, програми і проекти МОН, інших міністерств і відомств України (перелік за останні 5 років)	
11.	Отримання українських і міжнародних грантів (перелік за останні п'ять років).	
12.	Перелік підготовлених у науковій школі докторів і кандидатів наук (із зазначенням теми дослідження, періоду керівництва, місця роботи і посади на даний час)	
13.	Перелік аспірантів, докторантів, здобувачів, які працюють над дисертаціями з	
14.	Публікації: загальна кількість; загальний перелік монографій, підручників і навчальних посібників (із повною бібліографічною довідкою про видання), кількість статей та участь в конференціях	
15.	Організаційна робота: головування, членство в оргкомітеті наукових заходів різних рівнів (міжнародних, всеукраїнських, регіональних конференцій, симпозіумів, семінарів, круглих столів); членство (головування) в редакційних радах наукових видань (журналів, збірок тощо); членство (головування) в наукових, науково-технічних, науково-методичних радах (міжнародних, всеукраїнських, університетських)	
16.	Нові курси, науково-методичні комплекси, розроблені ІДГУ (перелік за останні 5 років)	

Керівник наукової школи

Дата П.І.Б.

(підпис)

ДОВІДКА
про діяльність наукової школи

1.	Керівник наукової школи	
2.	Напрямок наукових досліджень	
3.	Досліджувані проблеми	
4.	Головні здобутки наукової школи	
5.	Результати та перспективи роботи наукової школи	

Керівник наукової школи
Дата П.І.Б.

(підпис)

ВІДОМОСТІ
про колектив наукової школи

№	П.І.П.	Дата народження	Науковий ступінь, вчене звання	Місце роботи, посада	Загальна кількість публікацій
1	2	3	4	5	6

Керівник наукової школи
Дата П.І.Б.

(підпис)

КВАЛІФІКАЦІЙНА КАРТА НАУКОВОЇ ШКОЛИ
(заповнюється станом на дату реєстрації / перереєстрації)

1. Назва наукової школи.
2. Галузь знань за державним переліком науково-технічної інформації.
3. Загальні відомості про школу:
 - 3.1. Керівник (керівники) - прізвище, ім'я, по-батькові та місце роботи;
 - 3.2. Кількісний склад наукової школи (осіб);
 - 3.3. Кваліфікаційний склад наукової школи (осіб):
 - академіків, член-кореспондентів Академії наук (державного статусу);
 - докторів наук;
 - кандидатів наук;
 - 3.4. Кількість докторантів, аспірантів, здобувачів, магістрів, студентів;
 - 3.5. Характеристика наявної експериментальної бази.
4. Наукові досягнення школи:
 - 4.1. Найбільш вагомі результати, в тому числі за останні 5 років;
 - 4.2. Практичне використання отриманих наукових результатів за останні 5 років;
 - 4.3. Участь у конкурсах, що організуються з держбюджету та інших джерел фінансування (приватні фонди), гранти, тощо, за останні 5 років;
 - 4.4. Визнання наукової школи науковою та громадською спільнотою (Державні премії України, відзнаки Президента, Кабінету Міністрів України, почесні звання, дипломи, тощо, за останні 5 років).
 - 4.5. Кількість докторів і кандидатів, підготовлених за останні 5 років;
 - 4.6. Кількість патентів, отриманих протягом останніх 5 років;
 - 4.7. Кількість опублікованих монографій, підручників, навчальних посібників за останні 5 років;
 - 4.8. Кількість опублікованих статей у виданнях, що входять до переліку фахових видань України А і Б, наукометричних базах Web of Science та Scopus, опублікованих за останні 5 років членами дослідницького колективу за науковим напрямом школи.
 - 4.9. Кількість виставок, на яких наукова школа презентувала свої розробки за останні 5 років;
 - 4.10. Кількість наукових конференцій, ініційованих науковою школою (оргокомітет, програма тощо) за останні 5 років;
 - 4.11. Кількість доповідей на наукових конференціях різного рівня, у тому числі міжнародних, закордонних за останні 5 років.
 - 4.12. Публікації про наукову школу та її членів.